

KANTAR SIFO

JUNI 2019

EN RAPPORT OM ID-KAPNINGAR

TEMA: SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

FÖRSÄKRINGAR FÖR EN DIGITAL VÄRLD

FÖRORD

För tredje året i rad har mySafety Försäkringar tagit fram statistik för ID-kapningar riktade mot företag med upp till 250 anställda. Nytt för i år är att vi även gjort samma undersökning i Finland för att se hur det ser ut i vårt grannland.

I följande rapport går vi igenom resultaten. Tyvärr är det ingen upplyftande läsning. ID-kapningarna ligger nämligen kvar på samma höga nivå som tidigare. I år har vi även ställt frågor kring hur många som utsatts för försök till en ID-kapning av något slag, vilket har gett än mer skrämmande siffror. Det visar sig att nästan hälften av Sveriges små och medelstora företag någon gång råkat ut för detta. Även om de allra flesta försöken inte lyckas rör det sig ofta om stora besvär och ibland även stora belopp för att undvika eller komma tillrätta med problemen som uppstår som en följd av ID-kapningen.

Vi vet, från vår motsvarande årliga undersökning gentemot konsumenter, att ID-kapningarna ökar stadigt. Vi vet också att det fortfarande är i princip noll fall som går till domstol. Det gör att brottet är mer eller mindre riskfritt för utövarna. Därmed kan vi också anta att problemet

kommer att fortsätta öka stadigt framöver. Även gentemot företagssidan där det potentiellt finns än mer pengar att hämta än hos gemene man.

Även om rapporten du har i din hand inte är rolig läsning hoppas vi att den är nyttig. Att den kan hjälpa till att sprida kunskaper om problemet kring ID-kapningar och förståelse för att det faktiskt är ett brott vi på allvar måste ta tag i innan det växer till okontrollerbara nivåer.

PA Prabert, mySafety Försäkringar

KONTAKT
PA Prabert,
Kommunikationschef
+46 73 448 94 21
press@mysafety.se

RAPPORTEN

HUR MÅNGA DRABBAS I SVERIGE?

Nivån på totalt antal ID-kapade företag ligger på samma nivå i Sverige som de två tidigare år vi gjort denna undersökning. Totalt är det 15 procent av företagen som säger sig ha blivit ID-kapade någon gång, jämfört med 12 procent 2018 och 15 procent 2017. När vi specificerar frågan om de blivit ID-kapade under det senaste året är det 9 procent som drabbats.

Med insikten från tidigare år att vissa företag svarat nej på frågan om det blivit ID-kapade eftersom de avvärt försöket utökade vi i år frågeställningen. Och här blir det riktigt intressant. På frågan om företaget blivit utsatt för försök eller upplevt direkt hot om ID-kapning visar det sig att hela 30 procent svarar ja och 21 procent har dessutom upplevt detta under det senaste året. Slår vi ihop dessa siffror får vi fram den smått chockerande totalen att 45 procent av företagen med mellan 1 och 250 anställda i Sverige drabbats av, eller utsatts för försök till en ID-kapning. Under det senaste året är motsvarande siffra 30 procent.

Vid tidpunkten då denna rapport skrivs uppger SCB att det finns cirka 276 000 aktiebolag med mellan 1–249 anställda, det vill säga inom den storleksklass och typ av företag vi frågat. Det innebär att nära på 83 000 företag i Sverige, under det senaste året, skulle ha drabbats eller utsatts för ett försök.

Källa: https://www.foretagsregistret.scb.se/Rakna?RakneTyp=RAKNA_FORETAG

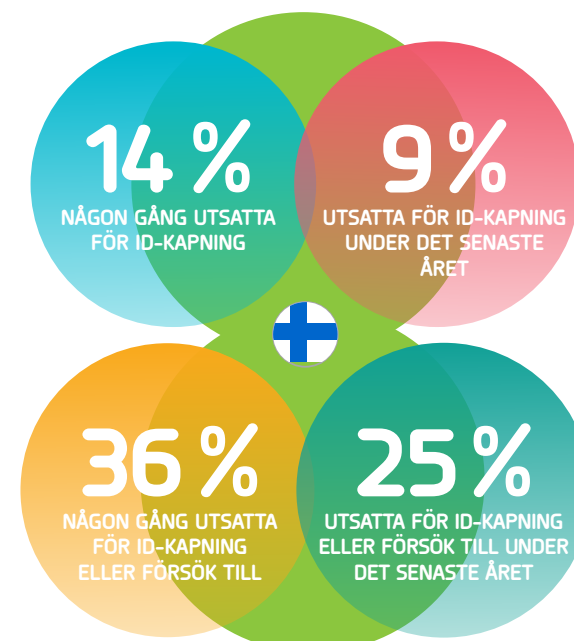
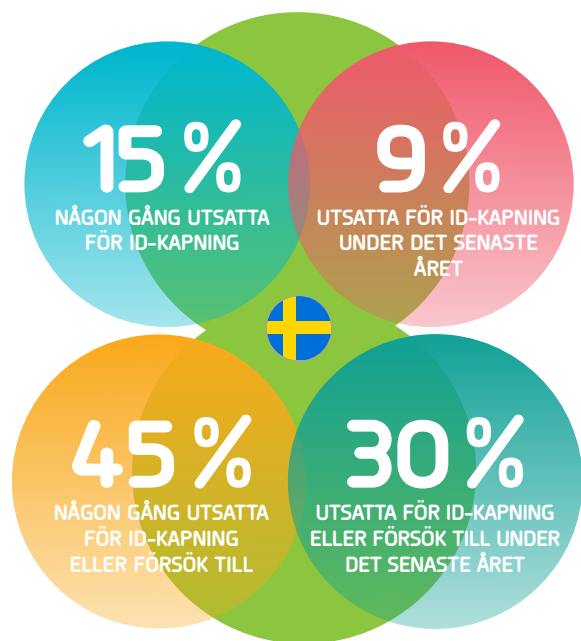
HUR ÄR LÄGET I FINLAND?

Läget i Finland är snarlikt det i Sverige. Totalt uppger 14 procent av företagen att de någon gång blivit utsatta för en ID-kapning och även här är det 9 procent som råkat ut för det under det senaste året. Här har vi inte siffror från tidigare år att jämföra med, så årets undersökning får utgöra en utgångspunkt.

När frågan vidgas till om man blivit utsatt för ett försök till ID-kapning blir det en markant ökning även i Finland, om än inte riktigt lika hög som i Sverige. 22 procent har blivit utsatta för ett försök eller känt direkt hot om en ID-kapning och 16 procent under det senaste året.

Även här visar totalsiffrorna på att ID-kapning, utan tvekan, är ett av det absolut vanligaste, om inte det vanligaste bedrägeribrottet företagen råkar ut för i dag. Hela 36 procent har totalt drabbats eller blivit utsatta för försök till ID-kapning och 25 procent under det senaste året. Enligt den senaste officiella statistiken från Finland på antalet företag fanns det 2017 runt 286 000 företag i storleksklassen 1-250 anställda. Omräknat skulle det innebära att cirka 71 000 företag har drabbats av eller utsatts för försök till ID-kapning under det senaste året.

Källa: <https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/foretagsstatistik2019.pdf>

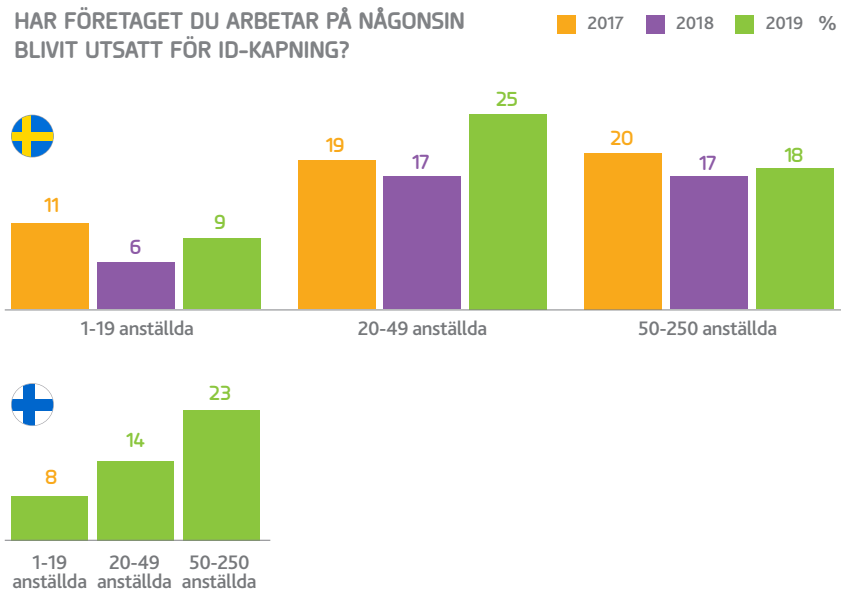

LITEN ÖKNING FÖR BOLAG I ALLA STORLEKAR

ID-kapningar drabbar alla typer av företag, oavsett storlek. I Sverige ser vi en liten ökning i alla storleksklasser i år. Detta efter förra årets generella tillbakagång. Mest utsatta är företag med 20-49 anställda där 25 procent uppger att det någon gång utsatts för en ID-kapning. Just denna grupp står också för den största ökningen i år från 17 procent 2018. I Finland är det istället de större företagen som drabbas hårdast. 23 procent med mellan 50 och 250 anställda säger sig ha drabbats.

Slutsatsen, precis som tidigare år, är att bedragarna väljer offer utifrån dels den potentiella vinsten, men även efter hur den potentiella chansen att faktiskt lyckas är. Ett mindre bolag, med några få anställda, kan tänkas ha en närmre och snabbare direktkontakt mellan VD och anställda. Och ekonomiavdelningen kan tänkas ha närmre kontroll på enskilda fakturor. I takt med att organisationen växer blir chanserna att en falsk faktura eller annat lurendrejeri passerar obemärkt förbi av bara farten.

HAR FÖRETAGET DU ARBETAR PÅ NÅGONSIN BLIVIT UTSATT FÖR ID-KAPNING?

VD-BLUFF I SVERIGE OCH BLUFFAKTURA I FINLAND

Vad är ett "VD-brev"?

VD-brev är ett mail, eller ibland ett meddelande via sociala medier, där någon i VD:ns eller annan hög chefs namn försöker lura någon annan på företaget att betala ut pengar. Ofta handlar det om stora summor som måste betalas ut snabbt för att någon typ av kris uppstått. Meddelandet kommer ibland ifrån falska adresser, men ofta ligger någon typ av kapning av e-post eller sociala medier bakom vilket kan göra det svårt att upptäcka när det går fort.

Vad är en bluff-faktura?

Blufffakturor är ett nära på klassiskt bedrägeri som förekommit i många år. Det handlar i sin enklaste form om falska fakturor som skickas ut till företag med förhoppningen att de ska betalas per automatik. Ofta skickas dessa under sommarmånader eller andra semester-tider då man hoppas att bevakningen av vilka utbetalningar som görs är lägre då.

På frågan hur ID-kapningen gått till är det klart vanligaste svaret i Sverige fortsatt att någon utgett sig för att vara chef eller kollega och ber om en utbetalning eller känslig information av något slag. Detta är vad vi brukar kalla för "VD-brevet" och det har varit det tydligt vanligaste sättet även tidigare år. I år uppger 47 procent av de som drabbas att det just är VD-brev de blivit utsatta för. I Finland är det istället den mer klassiska blufffakturan som är det vanligaste tillvägagångssättet hos 32 procent av de som drabbats. VD-brevet kommer här på en andra plats med 30 procent.

Svaren i den här delen ska tas med viss försiktighet. Detta eftersom flera av de som svarar att tillvägagångssättet varit ett annat än de föreslagna uppger liknande beskrivningar på vad som faktiskt hänt. Vi kan dock med säkerhet säga att just VD-brevet är det vanligaste sättet att snabbt komma åt pengar och utbetalningar från företagen i Sverige och att blufffakturorna fortfarande har ett grepp om marknaden i Finland. Även i Sverige märks dock en rejäl ökning med blufffakturor i år då 12 procent uppger att de drabbats av detta jämfört med 5 procent 2018 och 1 procent 2017.

Detta blir extra tydligt när vi tittar på motsvarande siffror hos alla de företag som inte drabbats, utan istället utsatts för ett försök till ID-kapning. Då stiger bluffakturorna i Sverige till 41 procent jämfört med VD-brevet som där anges drabba 36 procent av de svarande. I Finland är det 32 procent som blivit utsatta för försök till bluffaktura och 30 procent för VD-brevet.

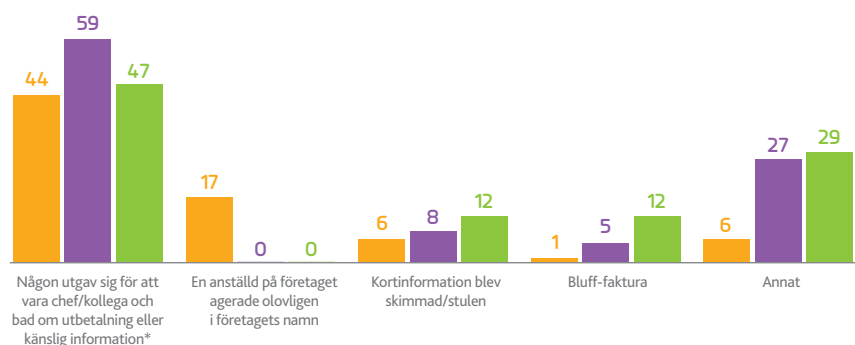
Vår slutsats är att bluffakturor är ett förhållandevis känt problem sedan många år och därmed har många företag strikta rutiner för hur man kan upptäcka och undvika dem, i alla fall i Sverige. I Finland tycks

situationen vara aningen annorlunda och bluffakturorna fortfarande vara en mer gångbar väg för bedragarna.

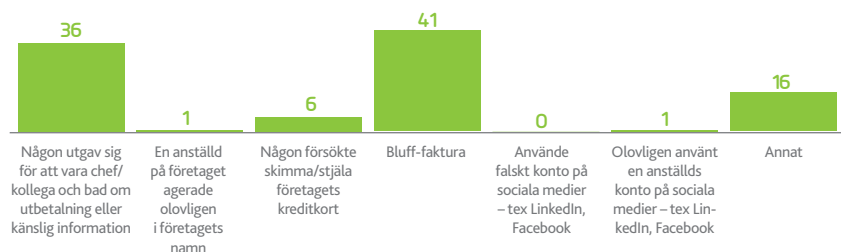
Det är dock inte bara bluffakturor och VD-brev som används i försöken att lura företagen. Bland övriga tillvägagångssätt märks, såväl i Finland som Sverige, ett antal fall där anställda agerar olovligen i företagets namn även så kallad skimming, alltså att någon försökt stjäla och använda företagets kreditkort. Det finns även fall där någon använt falska konton på sociala medier och använt sig av anställdas konton på sociala medier för att försöka lura företaget på pengar.

HUR GICK ID-KAPNINGEN TILL HOS DE SOM DRABBATS?

🇸🇪 2017 2018 2019 %

HUR GICK ID-KAPNINGSFÖRSÖKET TILL HOS DE SOM UTSATTES FÖR ETT FÖRSÖK TILL ID-KAPNING?

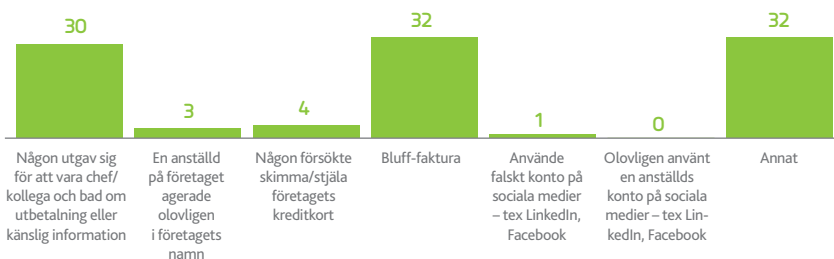

HUR GICK ID-KAPNINGEN TILL HOS DE SOM DRABBATS?

🇫🇮 2019 %

HUR GICK ID-KAPNINGSFÖRSÖKET TILL HOS DE SOM UTSATTES FÖR ETT FÖRSÖK TILL ID-KAPNING?

FÖLJDERNA

På frågan vilka konsekvenser ID-kapningen fick har 45 procent i Finland och 56 procent i Sverige, av de som faktiskt blivit direkt utsatta, svarat att de inte upplevt några konsekvenser. För de som faktiskt har haft konsekvenser är det förlorad tid och resurser som är det vanligaste svaret, 41 procent i Finland och 34 procent i Sverige.

Det är intressant att notera att när samma fråga ställs även till de som utsatts för försök till eller hot om ID-kapning så är bilden liknande.

VILKA KONSEKVENSER FICK ID-KAPNINGEN?

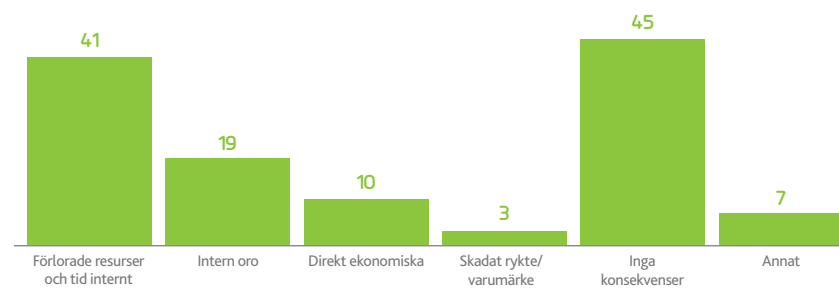

VILKA KONSEKVENSER FICK FÖRSÖKET TILL ID-KAPNING?

I Finland uppger då 63 procent att de inte upplevt någon konsekvens och motsvarande siffra i Sverige är 78 procent. Vilket alltså innebär att även de som inte drabbas i förhållandevis stor uträkning faktiskt kan koppla kostnader av något slag till försöket. Exempelvis upplever 30 procent i Finland och 16 procent i Sverige att försöket lett till förlorade resurser och tid internt.

VILKA KONSEKVENSER FICK ID-KAPNINGEN?

VILKA KONSEKVENSER FICK FÖRSÖKET TILL ID-KAPNING?

KOSTNADERNA

Exakt vad en ID-kapning kostar den som drabbas är inte helt lätt att reda ut. Dels handlar det som nämnts ovan ofta om förlorad tid och resurser, trovärdighetsfrågor eller andra följder som är svårt att omsätta till direkta kostnader och summor.

Vi har dock bett alla som drabbats att värdera, i vissa intervall, vad ID-kapningen, eller försöket till ID-kapningen, beräknats kosta. Svaren ska, med tanke på underlag och diverse andra statistiska hänsynstagande tas med stor försiktighet. Det vi med säkerhet kan sluta oss till är att det för en majoritet, av de som drabbats av ekonomiska förluster, rör sig som mindre belopp på upp till max 50 000 kronor. I andra änden av skalan finns dock ett fåtal företag som uppger kostnader på över en miljon kronor, såväl bland de som faktiskt utsatts som de som bara utsatts för ett försök till ID-kapning. Dessa resultat ser likadana ut i Sverige och Finland.

Att räkna ut en snittkostnad för ID-kapningen skulle därmed riskera att bli väldigt missvisande i nuläget, men vi hoppas på att framtida undersökningar och återkommande frågeställningar kring vilka belopp det rör sig om kan ge oss tydligare och säkrare svar på den frågan.

Det vi kan sluta oss till i dag är att det potentiellt handlar om riktigt stora belopp, oavsett om det handlar om att reda upp efter att man utsatts eller att förhindra följderna av ett försök till ID-kapning. De ytterlighetsfallen är bra att känna till, men ska samtidigt inte vara måttstocken. Istället är detta ett mängdbrott – det vill säga de flesta bedrägarna siktar in sig på mindre belopp som man hoppas ska slinka igenom betalningsrutinerna utan att någon märker det. Bedrägeriet riktas sedan brett mot många företag för att öka chansen till utdelning.

ORON OCH KUNSKAP OM SÄTT ATT SKYDDA SIG

Med så pass många företag som drabbas kan man tänka sig att medvetenheten om ID-kapningarna gentemot företagen också ökar. Så är säkert fallet, men oavsett kunskapsnivå kan vi konstatera att en klar majoritet (71 procent) av företagen i Finland missar att ha med ID-kapningar i sina riskanalyser framåt. Motsvarande siffra för Sverige är 55 procent vilket glädjande nog är en minskning från 2018 års 64 procent.

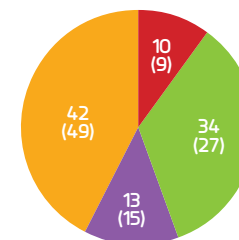
Det ska påpekas att de flesta av dessa företag uppger att de helt saknar säkerhetsutvärderingar på företaget och en mindre del faktiskt gör säkerhetsanalyser men utelämnar ID-kapning som en av riskerna. Det tycks också vara ett ännu större problem i de minsta företagen då vi ser bättre siffror i grupperna 20-49 anställda och framförallt för de med 50-250.

GÖRS DET SÄKERHETSUTVÄRDERINGAR PÅ FÖRETAGET OCH INKLUDERAR DET RISKER KRING ID-KAPNING AV FÖRETAGET ELLER PERSONER SOM JOBBAR DÄR?

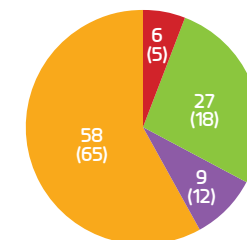

(2018 års siffror inom parantes)

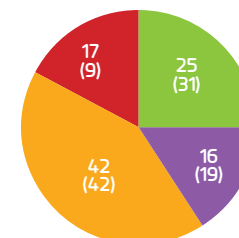
- Ja, allt ingår
- Ja, men inte mot ID-kapningar
- Nej, inte alls
- Tveksam, vet ej om ID-kapningar ingår

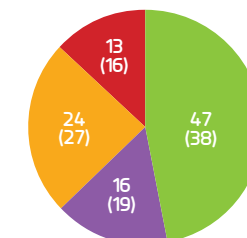
Alla

1-19 anställda

20-49 anställda

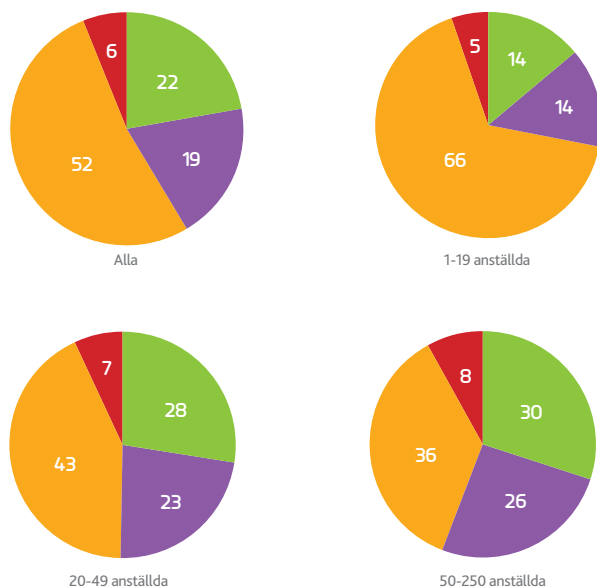

50-250 anställda

GÖRS DET SÄKERHETSUTVÄRDERINGAR PÅ FÖRETAGET OCH INKLUDERAR DET RISKER KRING ID-KAPNING AV FÖRETAGET ELLER PERSONER SOM JOBBAR DÄR?

2019 %

■ Ja, allt ingår ■ Nej, inte alls
■ Ja, men inte mot ID-kapningar ■ Tveksam, vet ej om ID-kapningar ingår

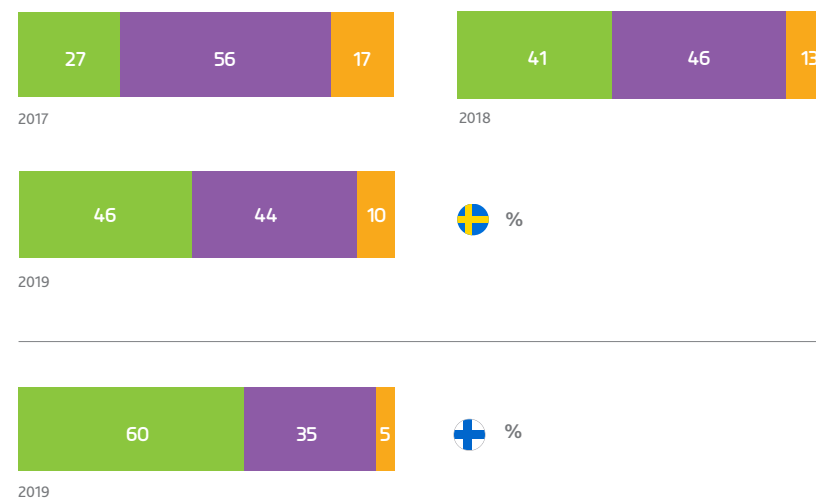

Vi ser också att det främst är de större företagen som faktiskt aktivt investerat i ett skydd mot ID-kapningarna. I Sverige har gruppen 50-250 anställda 58 procent ett skydd av något slag. Störst ökning i investering i skydd ser vi dock i den mindre gruppen företag. 2017 hade endast 27 procent av de med 1-19 anställda ett skydd. I dag är motsvarande siffra 46 procent.

Totalt har 46 procent av de svenska företagen ett skydd mot ID-kapningar. En siffra som ser betydligt bättre ut i Finland där 60 procent uppger sig ha ett skydd. Även här är det framförallt de större bolagen med mellan 50 och 250 anställda som är bäst i klassen med 74 procent som har ett skydd.

HAR NI NÅGOT SKYDD MOT ID-KAPNINGAR I DAG?

■ Ja ■ Nej ■ Tveksam, vet ej

FÖRTROENDE FÖR POLISEN SKIFTAR

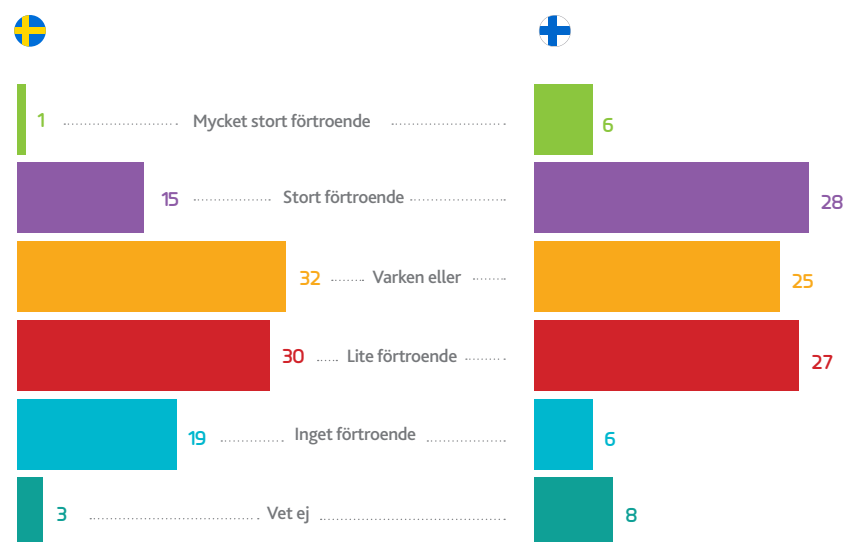
En intressant måttstock i de här frågorna är huruvida det finns tillit till rättsväsendet eller inte. Detta då ytterst få fall ens utreds och än färre går hela vägen till domstol och dom. På frågan "hur stort förtroende har du för att polisen ska kunna hjälpa er vid ID-kapning" är det bara 16 procent som svarar stort eller mycket stort förtroende i Sverige.

På andra sidan skalan är det hela 49 procent som svarar litet eller inget förtroende.

Detta är förstås mycket oroande om än inte helt förvånande siffror. Med tanke på den låga uppklarandegraden och inte minst att de flesta ärenden som anmäls läggs ner utan vidare utredning eller åtgärd sjunker siffror som dessa fort. Många inser helt enkelt att det inte är ett prioriterat brott för polisen att utreda.

I Finland ser siffrorna avsevärt bättre ut. Här är det 34 procent av företagen som har stort eller mycket stort förtroende för polisen i de här frågorna. 33 procent säger att de har litet eller inget förtroende.

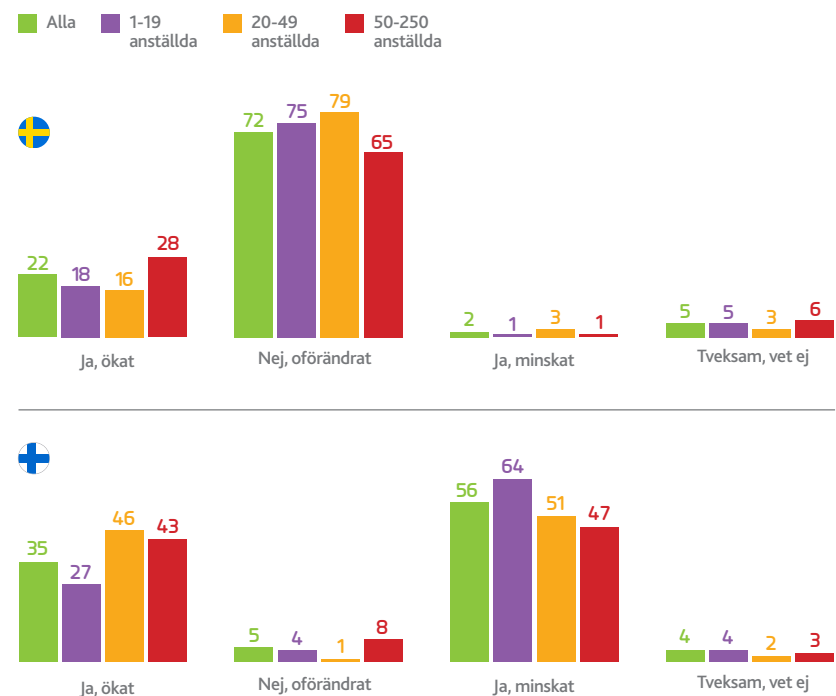
HUR STORT FÖRTROENDE HAR DU FÖR ATT POLISEN SKA KUNNA HJÄLPA ER VID ID-KAPNING? 2019 %

MÅNGA UPPLEVER EN ÖKAD RISK

I Finland uppger 35 procent av företagen att de upplever en ökad hotbild vad gäller ID-kapningar under det senaste året. Högsta siffran hittar vi i gruppen 20-49 anställda där 46 procent svarar jakande. Anmärkningsvärt för Finland är dock att hela 56 procent uppfattar en minskad risk under året som gått. Detta skiljer sig markant från Sverige där endast 2 procent anger en minskad risk och 22 procent istället säger att risken ökat. I Sverige tycker majoriteten, 72 procent, att risken är oförändrad från tidigare år. Av de som upplever en ökad risk är det de större företagen med mellan 50 och 250 anställda som sticker ut med 28 procent.

UPPLEVER NI ATT ERT FÖRETAGS UTSATTTHET FÖR ID-KAPNING HAR FÖRÄNDRATS UNDER DET SENASTE ÅRET? 2019 %

EN HÖG RISKMEDVETENHET – MEN OCKSÅ HÖG RISKBENÄGENHET

Vi kan dra ett antal slutsatser av årets undersökning. Den första är att ID-kapningarna fortsatt är ett stort problem, till och med större än vad vi tidigare känt till, för många små och medelstora företag. Detta då vi nu ser siffror på inte bara hur många som drabbats, utan även hur många som faktiskt utsätts för försök. Omräknat i absolut tal, vilket förstås är en grov uppskattning, ID-kapas det ett företag ungefär var sjätte minut i Sverige och Finland.

Vi vet också att det kostar på att bli utsatt för såväl en fullbordad ID-kapning som ett försök. De flesta klarar sig undan med extra arbete eller småsummor. Men vi vet också att det kan kosta en rejäl slant att lösa problem som uppstår i efterhand om man har otur.

Dessutom är många numera medvetna om riskerna. Och även om det fortfarande är för få så tar allt fler tar hänsyn till ID-kapningarna i sina riskanalyser. Det ser även positivt ut på försäkringsidan där medvetenheten ökar om de skydd som finns på marknaden.

Trots allt detta verkar riskbenägenheten ändå vara stor. Vi avslutade vår undersökning med några kontrollfrågor kring hur de beslutsfattare vi intervjuade faktiskt undvek vissa situationer som ofta kan leda till just att man själv eller ens företag kan ID-kapas eller i alla fall utsättas för ett försök.

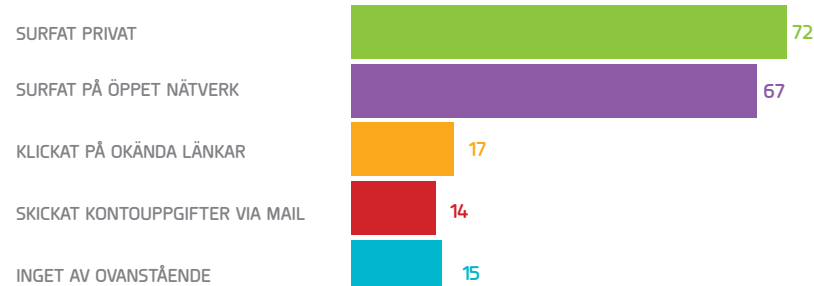
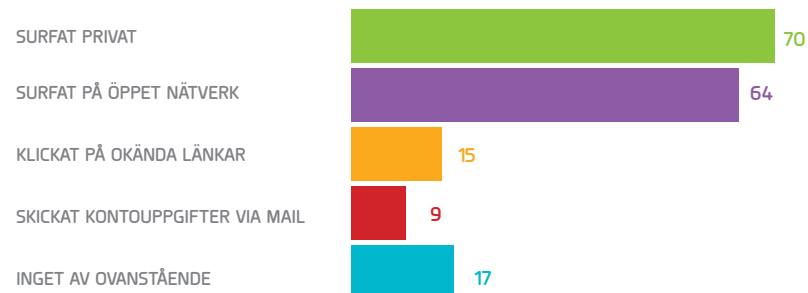
Det visar sig att hela 72 procent i Finland och 70 procent i Sverige surfar privat på sin jobbdator. Inte uppseendeväckande eller förvånande, men likväl en tydlig förhöjd riskfaktor från företagets sida. Värre är då att 67 procent i Finland och 64 procent i Sverige återkommande surfar på öppna nätverk, något som är en klar riskfaktor för att känslig information ska läcka och komma i orätta händer. På samma sätt uppger 17 procent i Finland och 15 i Sverige att de klickat på

okända länkar i mail. Mest uppseendeväckande är dock att hela 14 respektive 9 procent i Finland och Sverige faktiskt uppger sig ha skickat kontouppgifter direkt via mail.

Resultatet förvånar inte, men är likväl en pekpinne att många av oss, trots hög kunskap och förståelse för området, har en tendens att ta risker vi vet inte alltid är de bästa.

VILKET AV FÖLJANDE HAR DU GJORT PÅ DIN JOBBDATOR /MOBILTELEFON UNDER DE SENASTE 12 MÅNADERNA?

2019 %

OM RAPPORTEN

Denna rapport är resultatet från en undersökning genomförd av Kantar Sifo på uppdrag av mySafety Försäkringar. Undersökningen genomfördes under perioden den 4-24 april 2019 i Sverige och 12-24 april 2019 i Finland. Undersökningen omfattade totalt 500 intervjuer i Sverige och 503 intervjuer i Finland.

De intervjuade är alla beslutsfattare på C-nivå på svenska och finska aktiebolag med upp till 250 anställda. Detta inkluderar bland andra CFO, CEO, CMO, delägare eller partner i företaget. Urvalet är slumpmässigt med stratifierad dragning på storleksklass. Intervjuer genomfördes över telefon i Kantar Sifos egna telefoncentraler i Sverige och Finland för respektive land.

mySafety Försäkringar erbjuder försäkringar för nya vardagsproblem och brott, till både privatpersoner och företag. Vi är ledande inom ID-skyddsförsäkring, Näthatsförsäkring och Spärrservice samt erbjuder också andra försäkringar som ger trygghet i vardagen. Med energi, engagemang och effektivitet hittar vi nya lösningar på nya problem. Vi tycker att alla förtjänar ett bra skydd i en digital värld. mySafety Försäkringar är en del av mySafety Group. Mer information finns på www.mysafety.se.

HUVUDKONTOR Telefon: 08-408 380 00 Tegelluddsvägen 21, 115 41 Stockholm